

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
Hallitussihteeri Emmi Äijälä

MUISTIO
23.6.2021

LIITE 1

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI VALTIONAVUSTUKSESTA YRITYS- TOIMINNAN KEHITTÄMISEKSI ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA JA VÄLIAIKAISESTA MUUTTAMISESTA ANNETUN VALTIONEU- VOSTON ASETUKSEN (697/2020) VOIMAANTULOSÄÄNNÖKSEN MUUTTAMISESTA

1. Tausta

Covid-19-epidemian aiheuttamien taloudellisten haittavaikutusten hillitsemiseksi Euroopan komissio antoi 19.3.2020 tiedonannon C(2020) 1863 koskien tilapäisiä puitteita valtiontukitoimenpiteille talouden tukemiseksi tämänhetkisessä covid-19-epidemiassa. Suomi on notifiointin tilapäisen COVID-19 -puitetukiohjelman (komission päätös SA.56995), joka perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107(3)(b) artiklaan sekä tilapäisten valtiontukipuitteiden 3.1 lukuun (komission tiedonanto 2020/C 91 I/01 muutoksineen). Valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain ja sen nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen mukaiset avustukset kuuluvat Suomen tilapäisen COVID-19 -puitetukiohjelman piiriin. Tukiohjelman tavoitteena on muun muassa auttaa yrityksiä jatkamaan ja kehittämään toimintaansa sekä aloittamaan investointisuunnitelmia kriisin aikana ja sen jälkeen sekä ylläpitämään työllisyyttä. Komissio antoi 28.1.2021 tiedonannon tilapäisten valtiontukipuitteiden muutoksista, muun muassa tukien enimmäismäärän korotuksesta 1,8 miljoonaan euroon, ja tilapäisten valtiontukipuitteiden voimassaolon jatkumisesta 31.12.2021 saakka. Komissio jatkoi 10.3.2021 antamallaan päätöksellä (SA.61959) Suomen puitetukiohjelman voimassaoloa 31.12.2021 asti ja nosti sen nojalla myönnettävän tuen enimmäismäärän 800 000 eurosta 1,8 miljoonaan euroon yritystä kohti.

Puitetukiohjelmassa on kyse tilapäisestä koronaepidemiasta johtuvasta valtiontukisääntöjen kevennyksestä. Puitetukiohjelman mukaisesti myönnettävä tuki voidaan yhdistää de minimis -asetuksen mukaiseen tukeen, eli käytännössä molempia tukia voidaan myöntää samalle yritykselle. Tuen enimmäismäärää laskettaessa on otettava huomioon kaikkien Suomen viranomaisten puitetukiohjelman nojalla kyseiselle yritykselle myöntämät tuet. Puitetukiohjelman nojalla myönnettävä tuki saa kasautua de minimis -asetuksen (komission asetus Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen, 1407/2013) sekä komission asetuksen 651/2014 tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (jäljempänä ”yleinen ryhmäpoikkeusasetus”) nojalla myönnettävän tuen kanssa edellyttäen, että kyseisten säädösten kasautumissääntöjä noudatetaan.

Euroopan komissio antoi 2.7.2020 asetuksen (EU) 2020/972, jolla pidennettiin yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen voimassaoloa kolmella vuodella 31.12.2023 saakka. Samalla ryhmäpoikkeusasetukseen lisättiin mahdollisuus myöntää tukea koronaepidemian vuoksi vaikeuksiin joutuneille yrityksille. Ryhmäpoikkeusasetusta sovelletaan poikkeuksellisesti yrityksiin, jotka eivät olleet vaikeuksissa 31.12.2019, mutta joista tuli vaikeuksissa olevia yrityksiä 1.1.2020 ja 30.6.2021 välisenä aikana. Lisäksi Suomen puitetukiohjelmaa laajennettiin komission 13.7.2020 antamalla päätöksellä siten, että tukea saa myöntää myös mikro- ja pienyrityksille, jotka olivat vaikeuksissa jo 31.12.2019 (komission päätös SA.57958). Muutos liittyy komission tilapäisiä valtiontukipuitteita

koskevan tiedonannon (C(2020) 1863)) 3.1 lukuun, jonka mukaisten valtiontukitoimenpiteiden edellytyksiä muutettiin tältä osin komission 2.7.2020 antamalla tiedonannolla (2020/C 218/03).

Covid-19-epidemian aiheuttamien taloudellisten haittavaikutusten hillitsemiseksi ja yritysten toiminnan tukemiseksi kriisitilanteessa valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annettua valtioneuvoston asetusta (jäljempänä myös ”*yritystukiasetus*”) (716/2014) muutettiin 2.4.2020 annetulla valtioneuvoston asetuksella (178/2020) siten, että asetukseen lisättiin säännökset yrityksen kehittämisavustuksesta markkina- ja tuotantohäiriötilanteessa. Kyseisellä asetusmuutoksella mahdollistettiin muun muassa avustuksen myöntäminen tilapäisistä puitteista valtiontukitoimenpiteille talouden tukemiseksi tämänhetkisessä covid-19-epidemiassa annetun komission tiedonannon C(2020) 1863 mukaisena väliaikaisena valtiontukena. Mahdollisuus myöntää avustus niin sanottuna väliaikaisena valtiontukena koski asetuksen 178/2020 nojalla vain markkina- ja tuotantohäiriötilanteessa myönnettäviä kehittämisavustuksia (ns. korona-avustukset). Korona-avustusten haku päättyi 8.6.2020 ja asetuksen 178/2020 voimassaolo päättyi 31.12.2020.

Yritystukiasetusta (716/2014) muutettiin väliaikaisesti 19.10.2020 voimaantulleella valtioneuvoston asetuksella 697/2020 siten, että yrityksen kehittämisavustuksen myöntäminen niin sanottuna väliaikaisena valtiontukena on mahdollista myös silloin, kun kyse on perusmuotoisesta kehittämisavustuksesta, jota myönnetään kehittämistoimenpiteisiin tai investointeihin. Lisäksi asetusmuutoksella mahdollistettiin kehittämisavustuksen myöntäminen pienille yrityksille, jotka ovat olleet vaikeuksissa aiemmin kuin 1.1.2020. Muutokset perustuivat komission tiedonantoon tilapäisistä valtiontukipuitteista C(2020) 1863 siihen tehtyine muutoksineen, ryhmäpoikkeusasetukseen siihen tehtyine muutoksineen sekä Suomen puitetukiohjelmaan. Komissio jatkoi 30.11.2020 antamallaan päätöksellä (SA.59332) Suomen puitetukiohjelman voimassaoloa 30.6.2021 asti. Edellä todetuin tavoin komissio on 10.3.2021 antamallaan päätöksellä jatkanut Suomen puitetukiohjelman voimassaoloa 31.12.2021 asti. Puitetukiohjelman voimassaolon jatkuessa ja koronaepidemian aiheuttaman vaikean taloustilanteen vuoksi on arvioitu tarpeelliseksi jatkaa yritystukiasetukseen valtioneuvoston asetuksella 697/2020 tehtyjen väliaikaisten muutosten voimassaoloa siten, että väliaikaiset muutokset olisivat voimassa 31.12.2021 asti. Väliaikaisten muutosten voimassaolon jatkuminen mahdollistaisi yritysten kehittämishankkeiden tukemisen myös siirryttäessä vähitellen koronaepidemian aiheuttamasta kriisitilanteesta kriisin jälkeiseen aikaan ja tavanomaisiin olosuhteisiin.

2. Ehdotetun asetuksen sisältö

Ehdotetaan, että valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen (716/2014) muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (697/2020) voimaantulosäännös muutettaisiin siten, että asetuksen 5, 8 b, 11 ja 12 § olisivat voimassa 31 päivään joulukuuta 2021. Avustusta koskeva myöntöpäätös olisi tehtävä asetuksen voimassa ollessa ja siten viimeistään 31.12.2021. Myönnetty avustus voitaisiin maksaa ja avustuksen käyttöön ja valvontaan liittyvät mahdolliset jatkotoimet hoitaa asetuksen voimassaolon päätyttyä.

Ehdotettu muutos mahdollistaisi yrityksen kehittämisavustusten myöntämisen väliaikaisena valtiontukena komission tilapäisiä valtiontukipuitteita koskevan tiedonannon ja Suomen puitetukiohjelman mukaisesti myös ajalla 1.7.–31.12.2021. Muutoksella mahdollistettaisiin yritysten kehittämishankkeiden tukeminen myös siirryttäessä vähitellen koronaepidemian aiheuttamasta kriisitilanteesta kriisin jälkeiseen aikaan ja tavanomaisiin olosuhteisiin.

Voimaantulo

Asetus tulisi voimaan 28.6.2021.

3 Ehdotuksen vaikutukset

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotetulla muutoksella ei arvioida olevan vaikutuksia viranomaisten toimintaan.

Vaikutukset yritysten toimintaan

Ehdotetulla muutoksella parannettaisiin yritysten mahdollisuuksia saada avustusta kehittämistarpeisiin koronaepidemian aikana ja sen jälkeen. Lisäksi muutoksella parannettaisiin yritysten mahdollisuuksia toiminnan kehittämiseen ja siten koronaepidemian aiheuttamista vaikeuksista selviämiseen, kun kehittämisavustus olisi mahdollista myöntää väliaikaisena valtiontukena myös ajalla 1.7.–31.12.2021. Myös avustusten myöntäminen vaikeuksiin joutuneille pienille yrityksille, joista on tullut vaikeuksissa olevia yrityksiä ennen 1.1.2020, olisi mahdollista ehdotetun muutoksen jälkeen myös ajalla 1.7.–31.12.2021.

Asetusmuutoksen voimaantulon jälkeen ajalla 19.10.2020–16.5.2021 kehittämisavustusta on myönnetty yhteensä 991 kappaletta ja yhteensä noin 99 867 000 euroa. Väliaikaisena valtiontukena myönnettyjen avustusten osuus on ollut 676 kappaletta eli noin 68 prosenttia ja noin 44 789 000 euroa eli noin 45 prosenttia kaikista myönnettyistä avustuksista.

Koronapandemian vuoksi yritysten tuen tarve on ollut normaalitilannetta suurempi ja yrityksille on koronapandemian aiheuttamien haittojen vähentämiseksi myönnetty erilaisia avustuksia myös muun muassa yrityksen kiinteiden kustannusten kattamiseen. Kehittämisavustuksen myöntäminen väliaikaisena valtiontukena on mahdollistanut yritysten kehittämistoimenpiteiden ja investointien tukemisen myös tilanteessa, jossa de minimis -kiintiön täyttymisen vuoksi yrityksen kehittämistoiminnan tukeminen olisi estynyt.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotetulla asetusmuutoksella ei ole vaikutuksia, jotka kasvattaisivat yrityksen kehittämisavustuksiin osoitetun määrärahan tarvetta, eikä asetusmuutos edellytä kehittämisavustuksiin osoitetun myöntövaltuuden kasvattamista. Kehittämisavustukset myönnetään annetuissa talousarviossa hyväksytyjen määrärahojen puitteissa. Momentille 32.30.42 (Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen) on osoitettu vuoden 2021 talousarviossa 8 miljoonaa euroa, josta 5 miljoonaa euroa äkillisten rakennemuutosten tilanteisiin kytkeytyviin hankkeisiin ja 3 miljoonaa euroa kasvun kiihdyttämisohjelman mukaisiin hankkeisiin. Vuonna 2021 kehittämisavustuksiin käytetään pääosin momentille 32.30.64 osoitettua rakennerahastokauden 2014–2020 rahoitusta ja REACT EU:n rahoitusta.

4 Valmistelu ja lausuntopalaute

Asetusehdotus on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä.

Ehdotuksesta pyydettiin lausunto valtiovarainministeriöltä sekä Etelä-Savon, Hämeen, Keski-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksilta.

Asetusehdotuksesta ei annettu lausuntoja. Valtiovarainministeriö ilmoitti, ettei sillä ole huomautettavaa ehdotuksesta.

5 Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan 28.6.2021.